

POLITIIKKASUOSITUKSET

Ilmastoneuvottelujen avoimuutta ja sidosryhmien osallistumista on vahvistettava

Avoimuus ja osallistuminen ovat ilmastopolitiikan tekemisen kulmakiviä. Suomessa on jo monia hyviä käytäntöjä osallistaa sidosryhmiä YK:n ilmastoneuvotteluihin kansallisella tasolla. Haasteena on sen sijaan tietynlainen epämääräisyys, käytäntöjen perusteiden riittämättömän esilletuonti ja läpinäkyvän ohjeistuksen puute sidosryhmien osallistamiseen ja osallistumiseen liittyen. Kehittämisen varaa on eritoten varhaisen vaiheen osallistumisen tukemisessa, sidosryhmäedustajien nimeämisessä Suomen neuvotteluvaltuuskuntaan sekä heidän toimintansa ohjaamisessa YK:n ilmastokokouksissa.

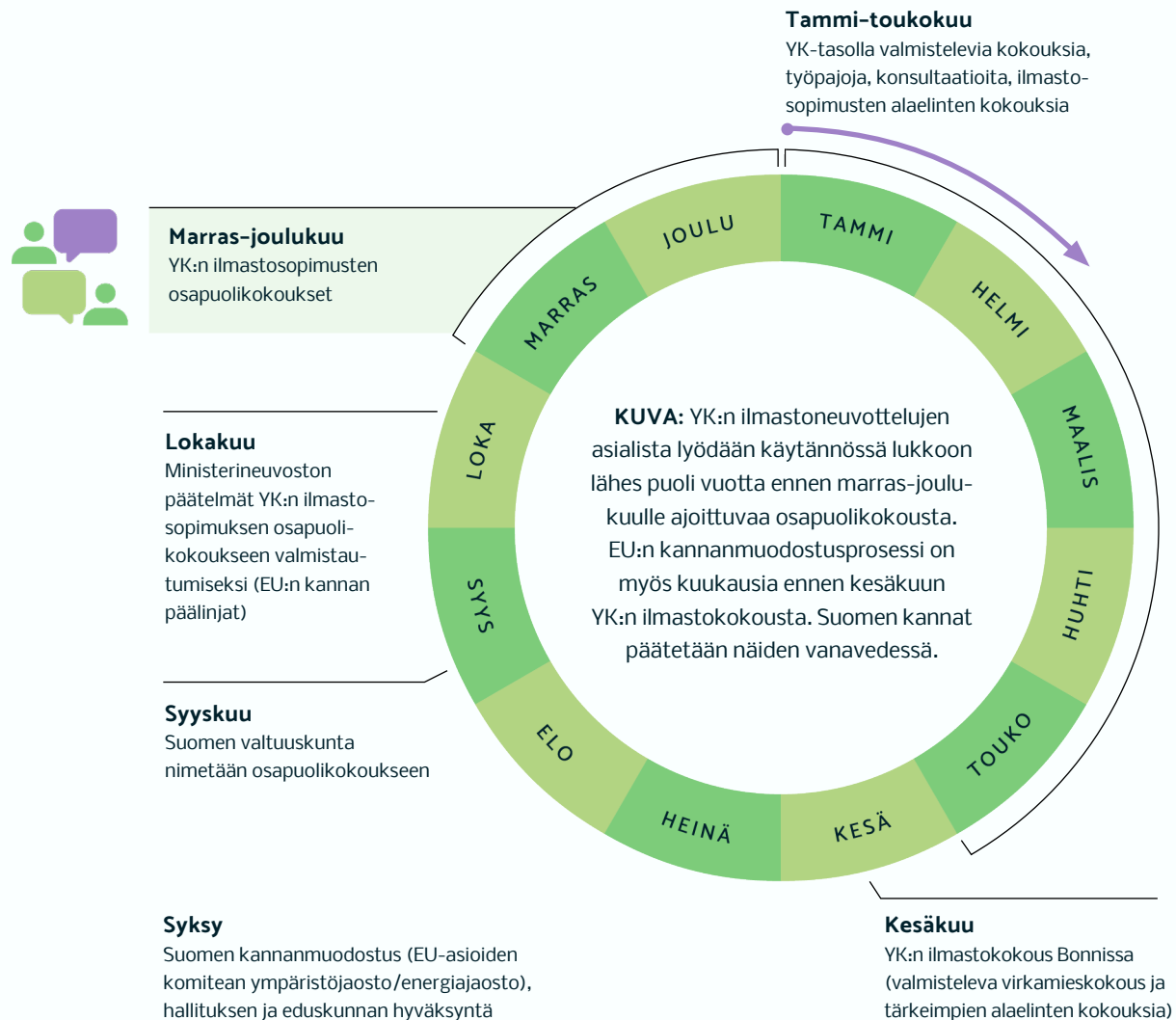
Suosituksset ympäristö- ja ulkoministeriölle:

1. Tue sidosryhmien mahdollisimman varhaisen vaiheen osallistumista ilmastoneuvottelujen kotimaiseen kannanmuodostusprosessiin nykyistä paremmin.
2. Luo ympäristöministeriössä yhteneväiset perusteet sille, miten sidosryhmäjäsenet valitaan Suomen ilmastoneuvotteluvaltuuskuntaan.
3. Laadi yhteistyössä sidosryhmien kanssa kevyt kirjallinen ohjeistus pääperiaatteista, joiden mukaisesti ilmastoneuvotteluvaltuuskunnan kotimaisten sidosryhmäjäsenten odotetaan toimivan YK:n ilmastokokouksissa.

1. Tue sidosryhmien mahdollisimman varhaisen vaiheen osallistumista ilmastoneuvottelujen kotimaiseen kannanmuodostusprosessiin

YK:n ilmastoneuvotteluihin liittyvät kannanmuodostusprosessit alkavat varhain ja vievät pitkän ajan, mutta ovat aivan keskeisiä vaikuttamisen näkökulmasta. Monet sidosryhmät aloittavat vaikuttamistyön vasta, kun osapuolikokous alkaa lähene-
mään. Tämä on aivan liian myöhään, varsinkin jos toimijalla olisi jokin uusi asia tai näkökulma tarjolla huomioon otettavaksi neuvotteluissa.

Hallinnon tulisi nykyistä voimakkaammin tukea sidosryhmien tiedonsaantia ja osallistumista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ilmastoneuvottelujen asialis-
tojen määrittelyä ja eri tasojen kannanmuodostusprosesseja. Tämä koskee erityi-
sesti kesäkuusia YK:n Bonnin ilmastokokouksia sekä EU:n ja kotimaisen kannan-
muodostuksen eri vaiheita. Keinoja tämän edistämiseksi olisivat mm. prosessien
vaiheiden avaaminen sidosryhmiä tiedottamalla, konkreettisten vaikuttamisen
paikkojen nimeäminen ja tarjoaminen – myös muille kuin niille perinteisille osallis-
tettaville sidosryhmille.

2. Lisää läpinäkyvyyttä ilmastoneuvotteluvaltuuskunnan sidosryhmäjäsenten nimeämiseen

Suomen ilmastoneuvotteluvaltuuskunnat ovat olleet avoimia ja osallistavia jo pitkään. Käytännössä Suomen valtuuskunnan erityispiirre on jo vuosia ollut se, että jäseninä on säännönmukaisesti nähty joukko etujärjestöjen ja muiden sidosryhmien edustajia, käytännössä pitkälti kiintiöidyillä paikoilla. Heidän nimeämisensä neuvotteluvaltuuskuntaan on kuitenkin vailla varsinaisia perusteluita, perustuen pitkäaikaisiin käytäntöihin ja herrasmiessopimuksiin.

Tämä voi olla ongelmallista erityisesti sidosryhmien osallistumisen tasavertaisuuden (ketkä ja millä perustein pääsevät osaksi Suomen valtuuskuntaa) ja aidon vaikuttavuuden sekä ilmastopolitiikan legitimitetin kannalta. Sidosryhmäjäsenten nimeämisen läpinäkyvyyden lisäämisellä voitaisiin ottaa kantaa myös siihen, miten mahdolliset uudet kiinnostuneet sidosryhmät voivat pyrkiä valtuuskunnan jäseniksi, jos se on mahdollista.

© Kiara Worth, UNclimatechange, [license notice](#)

3. Laadi yhteistyössä sidosryhmien kanssa ohjeistus pääperiaatteista valtuuskunnan sidosryhmäjäsenten toiminnalle YK:n ilmastokokouksessa

Sidosryhmäjäsenten roolissa ja toiminnassa Suomen ilmastoneuvotteluvaltuuskunnassa on paljon kirjoittamattomia sääntöjä, epävirallista suullista ohjeistusta virkamiesten taholta ja pitkältä ajalta peräisin olevia käytäntöjä. Niillä määritellään, mitä sidosryhmän edustajan on soveliasta valtuuskunnan jäsenenä tehdä ja mistä tulee pidättäytyä, erityisesti liittyen valtuuskunnan passin käyttämiseen kokouspaikalla. Käytäntö perustuu suureen luottamukseen valtuuskunnan sisällä. Nykyisellä tavalla määritellyt sidosryhmäjäsenten oikeudet ja velvollisuudet myös jättävät tietyllä tapaa pelivaraa pääneuvottelijalle, jonka on mahdollista vetää myös melko tiukkaa linjaa sidosryhmien osallistamisen ja tiedon jakamisen suhteen.

Laadittavaksi suositellun ohjeistuksen muoto ja mahdollinen sidosryhmien osoitus sitoutumisesta siihen voidaan toteuttaa eri tavoin. Olisi kaikkien – niin valtuuskunnan jäsenten, eri maiden kokousedustajien kuin suuren yleisönkin – kannalta hyödyllistä, jos kotimaisten sidosryhmien rooli Suomen neuvotteluvaltuuskunnassa olisi selkeästi ja läpinäkyvästi määritelty.

Lue lisää

Tobias Böhmelt, A closer look at the information provision rationale: Civil society participation in states' delegations at the UNFCCC. Review of International Organization 8 2012, 55-80.

Jonathan W. Kuyper – Björn-Ola Linnér – Heike Schroeder, Non-state actors in hybrid global climate governance: justice, legitimacy, and effectiveness in a post-Paris era. WIREs Climate Change 9 2018, e497.

Heidi Nummi, "Olemme täällä pelkkiä maskotteja" – Kenen ääni kuului YK:n ilmastokokouksessa, kuka jäi ulkopuolelle? Maailman kuvalehti 25.11.2021.

2035**LEGITIMACY**

Ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää isoja muutoksia. Demokraattisessa yhteiskunnassa ihmisten ja yritysten toimintaa kuitenkin ei voida rajoittaa ylhäältä käsin ottamatta huomioon politiikkatoimien hyväksyttävyyttä. Poikkitieteellinen 2035Legitimacy-hanke tutkii esimerkiksi ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuutta ja legitimitettä, ilmastopolitiikan työllisyys- ja tulonjakovaikutuksia, ilmastokansalaisuuden käsitettä sekä kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastopolitiikkaan.

Yhteys:

Tuula Honkonen
tuula.honkonen@uef.fi